

SENTÈNCIA de 17 de juliol de 2003

Registre de societats: aspectes positiu i negatiu de la publicitat registral.- Diferències entre la inscripció obligatòria i la inscripció constitutiva.- Transmissió de participacions socials: la inscripció de la transmissió en el registre no té caràcter constitutiu.- Terceria de domini: naturalesa jurídica i requisits.

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Antoni BRUGUERA MANTÉ i M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- La representació processal del Sr. Carles S.C. va interposar demanda, en data 6-2-2002, en virtut de la qual formulava terceria de domini contra la mercantil FINANCERA PYRENEES, S.A. i el Sr. François X.T. amb la finalitat que es declarés que les 500 participacions de la societat DANGO, S.L. són propietat de la part agent.

La representació processal de la mercantil FINANCERA PYRÉNÉES, S.A. i del Sr. François X.T. van oposar-se a la demanda, mitjançant escrits de data 20-2-2002, i van sol·licitar la desestimació de la demanda de terceria de domini amb imposició de les costes processals.

II.- La sentència dictada per l'honorable Batlle, en data 29-1-2003, va decidir: "DECIDEIX Que ha de desestimar i desestima la demanda de terceria de domini presentada per la representació processal del Sr. Carles S.C. contra la SOCIETAT FINANCERA PYRÉNÉES, S.A. i el Sr. François X.T., sense fer especial imposició de les costes processals devengades".

III.- Contra l'esmentada sentència la part promotora de la terceria de domini va interposar recurs d'apel·lació i va presentar escrit de conclusions, de data 13-5-2003, segons el qual demanava la revocació de la sentència d'instància i que es dictés una altra que acollís la terceria de domini, amb imposició a la part defenent de les costes processals.

Per el contrari, els apel·lats, en el seus respectius escrits de contesta a les conclusions van sol·licitar, amb fonament en els arguments continguts en els seus esmentats escrits, la confirmació de la sentència dictada a la instància i la imposició a la part recurrent de les costes processals.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY.

FONAMENTS DE DRET

I.- L'èxit o el rebuig del present recurs d'apel·lació depèn de la resposta que s'ha d'atorgar a dos aspectes diferents. El primer, és el relatiu a l'eficàcia dels assentaments del Registre en relació amb la tercera de domini; i, el segon, el referent a si la inscripció en el Registre de Societats de la transmissió de participacions socials, documentades de forma pública, constitueix un pressupòsit constitutiu per l'assoliment del domini sobre les mateixes o bé, malgrat esdevenir una inscripció obligatòria, no determina l'adquisició de la titularitat o domini sobre les participacions.

Pel que fa referència a la primera de les qüestions, cal assenyalar que la publicitat del Registre de Societats esdevé un mecanisme essencial per a dotar d'eficàcia front a tercers d'aquells negocis o actes jurídics objecte d'assentaments en el mateix. Però, fins i tot en els sistemes registrals, com l'espanyol o l'alemany, que adopten tant la vessant negativa com la positiva (o ofensiva) de la fe pública registral, aquesta darrera es concreta a la protecció dels tercers adquirint a títol oneros i de bona fe i no abasta als creditors que executen el patrimoni del seu deutor, com és el cas que ens ocupa, els quals poden, malgrat confiar en el Registre públic, ésser vençuts pel veritable propietari del bé si s'interposa per part d'aquest una tercera de domini, atès que, com ha assenyalat aquest Tribunal Superior, la tercera de domini constitueix "un mecanisme processal que es tradueix en l'oposició per part d'un tercer que afirma que uns béns són de la seva propietat i que per consegüent no pertanyen a la persona contra la qual es segueix la via de constreyniment" (Sentència de 19 de febrer de 1998).

Per consegüent, malgrat que els mecanismes de publicitat de l'ordenament jurídic andorrà el que tracten és d'atribuir seguretat a les transmissions patrimonials i que l'eficàcia del Registre s'orienta a concedir efectes erga omnes en relació als actes i negocis inscrits i que els no inscrits no poden perjudicar a tercers, és permet que en el conflicte entre el creditor que agradeix el

patrimoni del seu deutor i el tercer que compareix i exercita una demanda front a ambdós, que si aquest acredita que és propietari del bé executat o té un millor dret que l'executant, triomfi la seva posició i es sacrifiqui l'interès de l'executant.

II.- Resta ara, per determinar si, com pretén l'apel·lant, ha de triomfar la seva demanda de terceria de domini, analitzar si concorren o no els requisits que la mateixa ha de contenir.

L'èxit d'una terceria de domini requereix el concurs de tres extrems. En primer terme, com a pressupòsit processal, la terceria de domini requereix demandar tant a l'executant com a l'executat, de forma que constitueix una hipòtesi d'intervenció principal d'un tercer en un procés ja iniciat on es formula una pretensió que és incompatible amb la de les parts i s'ha de tramitar pel procediment abreujat, com determina l'article 3 del Decret de 4 de febrer de 1986 (Annex) i l'article 86 de la Llei Transitòria de procediments judicials. En segon terme, cal que es trobi pendent un procediment d'execució, fins i tot de caire provisional, tota vegada que l'Aute d'aquest Tribunal Superior, de data 12-3-1998, va entendre que en el supòsit d'un embargament preventiu la terceria de domini constitueix el mecanisme adient per tal d'aixecar l'embargament travat sobre un bé que no pertany al deutor. I, en darrer terme, és necessari que l'instant de la terceria, com a fet constitutiu de la seva pretensió, acreditati, en el cas de la terceria de domini, que és el propietari del bé gravat i que el seu títol d'adquisició és anterior a la data de l'embargament.

I aquí és on rau la veritable quaestio iuris del present recurs. No hi ha dubte que l'escriptura pública de transmissió de les participacions és de data anterior a la trava sobre les esmentades participacions per part del creditor (14 de juliol de 2000 front a 12-2-2001) i el problema es troba en determinar si la inscripció al Registre de Societats és constitutiva o no. Dit en altres paraules, si per què tingui lloc la transferència del domini, és necessari que no solament s'hagi atorgat l'escriptura pública de transmissió de participacions, sinó que es requereix a més que aquesta estigui inscrita en el Registre. Segons la sentència d'instància (II Considerant) la inscripció és constitutiva d'acord amb allò que preveu l'article 7.6 del Reglament de Societats de 19-5-1983, tota vegada que en el mateix s'exigeix la prèvia qualificació.

Al parer d'aquesta Sala, la sentència d'instància confon la obligatorietat de la inscripció amb el seu caire constitutiu. En efecte, l'encarregat del Registre o Registrador té com a tasca prèvia a la pràctica de l'assentament corresponent l'anàlisi que el document que es

presenta i respecte del qual es sol·licita la pràctica d'un determinat assentament reuneixi tots els requisits que l'ordenament jurídic exigeix al mateix i, per tant, es troba obligat, sota la seva responsabilitat a qualificar el document i determinar si procedeix a la pràctica de l'assentament demanat o bé troba defectes que ho impedeixen, siguin de caire subsanable o insubsanable. I aquesta tasca, s'ha de portar a terme, amb independència que la inscripció formi part dels pressupòsits necessaris per l'assoliment d'un dret subjectiu o no.

I així, s'ha d'afegir que les inscripcions obligatòries mostren la voluntat del legislador que coincideixi la realitat extraregstral amb el que publica el Registre (com s'esdevé per exemple amb els actes objecte d'assentament al Registre Civil), mentre que la inscripció constitutiva constitueix un requisit més pel naixement del dret subjectiu en qüestió. I arribats a aquest punt, la Sala no pot convenir amb l'honorable Batlle, que la inscripció a què fa referència l'article 7.6 del Reglament de Societats mercantils ("Les transmissions de participacions socials així com els gravàmens que afectin aquestes hauran d'ésser comunicats al govern per a procedir a la seva inscripció en el Registre, prèvia qualificació") sigui no solament obligatòria sinó a més constitutiva, de tal manera que l'absència de la mateixa determini el no assoliment del dret de domini en l'adquirent, mitjançant document públic de les mateixes. I, per tant, com que és una inscripció obligatòria, però no constitutiva, això comporta que l'agent reuneix també el darrer requisit pel triomf de la seva tercera de domini, i aleshores s'ha de revocar la resolució d'instància.

III.- El triomf del recurs d'apel·lació es tradueix en la no imposició de les costes d'aquesta segona instància. Quant a les costes de primera instància, els dubtes jurídics que pot ocasionar la interpretació de l'article 7.6 del Reglament de Societats Mercantils de 19-5-1983 justifica que no s'imposin tampoc les costes processals relatives a la primera instància.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

ESTIMEM el recurs d'apel·lació interposat per la representació processal del Sr. Carles S.C. contra la sentència d'instància, de data 29-1-2003, dictada en els autes B-1651-3/2001, dels quals aquest Rotlle demana, i la revoquem i acordem que procedeix ESTIMAR de forma íntegra la demanda interposada per la representació processal del Sr. Carles S.C. contra la mercantil FINANCERA PYRENEES, S.A. i el Sr. François X.T. i DECLARAR que les 500 participacions de la societat DANGO, S.L., numerades de la 501 a la 1000, són propietat de la part agent i que cal alçar la trava que recau sobre les mateixes. No s'escau efectuar pronunciament de les costes processals de primera instància ni d'aquesta alçada.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-